

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE MEMBRIS ECCLE-||SIAE MILITANTIS,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

Cap. I. De nomine Monastices.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53880)

CAPVT PRIMVM.

De nomine Monastices.

EXPLICATVRVS IGITVR PRIMO LO-
co naturam, partitionem, atque ortum re-
ligionum, & simul hereticorum mendacia,
& calumnias refutaturus, à nomine, vt par
est, exordiar. Nomina apud Græcos quinq;
inueniuntur, vocant enim professorem hu-
ius vitæ δεραπειτην, ασκητην, ικετην, φιλοσοφον, μοναχον:
Latini retinuerunt vltimum Græcum vocabulum, & addi-
derunt regularem & religiosum. δεραπειτης significat cul-
torem. Vtitur hoc nomine Dionysius cap. 6. Ecclesiasticæ
hierarchiæ, vbi dicit ab Apostolis fuisse Monachos vocatos
δεραπειτης, eo quod ipsi purè præter ceteros Deum colant.
Vtitur eodem nomine Philo initio libri de vita contempla-
tiua supplicum, vbi dicit, eos vocari δεραπειτης, vel quod
Deum diligentissimè colant, vel quod animas suas colant, &
eurent à morbis vitiorum; nam δεραπειτης significat & cul-
torem & medicum. ασκητης significat pugilè siue exercita-
torem, quo nomine passim vtitur Basilius, qui etiam sermo-
nes suos de rebus monasticis vocat asceticos. Dicuntur au-
tem Monachi pugiles, vel exercitatores, quia totum eorum
officium deberet esse virtutum palæstra, cum alij homines
exerceant se in bello, in mercatura, &c. ικετης supplicem si-
gnificat, quo nomine vtitur Philo, qui librum de vita Mo-
nachorum sui temporis, inscripsit de vita cōtemplatiua sup-
plicum. dicuntur autem supplices à præcipuo munere, quod
est orare, & laudare Deum.

Philosophi dicuntur Monachi passim à Chrysofomo in
libris contra vituperatores vitæ monasticæ, & à Nilo, qui li-
brum

brum suum de monastice, inscripsit de Christiana Philosophia. dicuntur autem Monachi Philosophi, vt Nilus indicat, quia eum locum tenent apud Christianos, quem Philosophi apud Ethnicos. Philosophi enim dicebantur apud Ethnicos, homines quidam seueri contemptores rerum temporalium, & toti sapientiæ studio dediti. Nomen Monachi frequentissimum est apud omnes Patres Græcos & Latinos. quid autem significet, non eodem modo explicatur ab omnibus.

B. Hieronymus in epistola ad Heliodorum, videtur vt nomen Monachi propriissimè conuenire eremitis, qui solus habitabant: *Interpretare, inquit, vocabulum Monachi, quod est, tuum; quid facis in turba, qui solus es?* At non ita est, tum ex eo cognosci potest, quod eremitæ cœperunt à Paulo primo eremita, ipso Hieronymo auctore in eius vita: nomen autem Monachi inuenitur apud Dionysium Areopagitam, qui ferè CCC. annis Paulum primum eremitam antecessit: tum ex eo, quod omnes veteres, & ipse etiam Hieronymus in epistola ad Eustochium de seruanda virginitate. nomen Monachi tam eremitis, quàm cœnobitis voluit esse commune.

B. Augustinus in Psalm. 132. exponens illud: *Eccet quoniam bonum, & quàm iucundum habitare fratres in vnum;* dicit hoc dulcissimum canticum excitasse homines, & de seculis tribus Monachos fecisse, nihilque aliud significare Monachum, quàm hominem in tali vnitare, & communitate cum aliis eiusdem instituti viuentem, vt cum illis omnibus vnus cor habeat, & vnum ac solum hominem faciat; secundum quam significationem nomen Monachi solis cœnobitis conueniret. At verissima explicatio huius nominis est apud Cassianum & Dionysium. Scribit enim Cassianus collat. 18. Abbatibus Pyramonis, cap. 5. inde Monachos dictos, quod à coniugiis abstinerent, & à parentum se consortio, ac mundi huius conuersatione secernerent, vt nimirum soli Deo per contemplationem inhærent. Quod idem tradit Dionysius, cap. 6. Ecclesiasticæ hierarchiæ, vbi dicit Monachos appellari, quod rebus diuisibilibus relictis, Monachi, id est, Diuinitati soli placere contenderent.

Ex quo sequitur, propriè Monachos non esse, nisi eos religio-

ligio.

ligiosos, qui soli vitæ contemplatiuæ dant operam, quales sunt Cassinenses, Cistercienses, Carthusiani, Camaldulenses, atque alij id genus. Quod intelligentes S. Thomas, S. Bonaventura, & alij Doctores posteriores, non vocant Monachos, Dominicanos, & Franciscanos, & similes, qui non soli contemplationi insistant, sed in actione versantur, iuuantes Episcopos, & Clericos in concionibus, & Sacramentis, sed regulares, vel religiosos appellant. Regulares quidem, quod certæ regulæ viuendi addicti sint, quo nomine passim vtuntur Concilia. Religiosos autem, quod se totos Dei obsequio mancipauerint, vt rectè explicat B. Thomas 2. 2. q. 186. art. 1. religio enim est virtus, qua Deo debitum cultum exhibemus: quare sicut omnes probi Christiani dici possunt religiosi, si Deo seruiant, vt eorum vocatio requirit: ita illi per antonomasiam dicuntur religiosi, qui nulli rei seruiunt, nisi Deo: & licet hoc nomen videatur nouum, tamen reuera est omnium antiquissimum; respondet enim propriè illi Græco, *ἡσυχαστής*, quo Dionysium, & Philonem vsos fuisse docuimus. Hæc de nomine.

CAPVT II.

De natura siue definitione Religionis.

QVANTVM ad rem attinet, religio, vt hic à nobis accipitur, sic definiri potest; Religio status est hominum ad perfectionem Christianam per paupertatis, continentiam, & obedientiam vota tendentium.

Sunt autem hoc loco annotanda quædam. PRIMVM illud est, veram perfectionem in caritate consistere; perfectio enim vniuscuiusque rei in eo posita est, vt fini suo vltimo quàm arctissimè coniungatur. Finis autem hominis Deus est, caritas verò maximè vnit hominem cum Deo, iuxta illud I. Ioan. 4. *Qui manet in caritate, in Deo manet, & Deus in eo.* Et Coloss. 3. *Caritas est vinculum perfectionis*, id est, vinculum, quod ligans hominem cum Deo, hominem reddit perfectum: vel (vt Chrysostomus exponit) vinculum quod ligans, & continens in homine omnes virtutes, hominem reddit

reddic